

Inledande prov 2022

Provet inleds 5.1.2022 kl. 15.00 och avslutas kl. 17.00.

Du kan inleda provet genast när du har fått denna fil. Följ de givna anvisningarna noggrant!

Provanvisningarna börjar på följande sida.

Upprättande av svaren

Provet består av tre frågor. **Svara på alla frågor.** För varje fråga kan du få högst 10 poäng. Maximipoängtalet för provet är således 30 poäng.

Skriv dina provsvar på dator med Microsoft Word-programmet. Spara ditt svar som Word-dokument, dvs. docx-fil. Om du sparar ditt svar i ett annat filformat och vi inte kan läsa dina svar, kan dina svar lämnas utan bedömning.

Skriv ditt namn och födelsedatum samt frågans nummer i början av varje svar.

Exempel: Examinand Elin Exemplarisk, född 1.1.1990, anger i början av svaret på fråga 1 "Elin Exemplarisk, 1.1.1990, 1.", i början av svaret på fråga 2 "Elin Exemplarisk, 1.1.1990, 2." o.s.v.

Svaren på frågorna bedöms separat från varandra. **Skriv ditt svar på varje fråga i en separat fil.** Ange som namn på varje svarsfil frågans nummer, mellanslag och ditt efternamn.

Exempel: Examinand Elin Exemplarisk anger som namn på svarsfilen för uppgift 1 "1 Exemplarisk", som namn på svarsfilen för uppgift 2 "2 Exemplarisk" o.s.v.

Lämna in ditt provsvar i textform. Svaret får inte innehålla bilder, videor, tabeller, hyperlänkar, inbäddade filer eller motsvarande element. Andra uppgifter än de som lämnats i textform kan lämnas obeaktade vid bedömningen av svaret.

Längden på provsvaren har begränsats. **Den maximala längden på svaret på varje fråga är 4 000 tecken inklusive mellanslag.** I maximilängden räknas inte de tecken som använts för anteckning av examinandens namn och födelsedatum samt frågans nummer. Du kan kontrollera antalet tecken i svaret med hjälp av Microsoft Word for Office 365 -programmet med kommandot Ordantal i fliken Kontrollera under "Tecken (inklusive mellanslag)". Den del av svaret som överskrider maximilängden lämnas utanför bedömningen.

Provfrågorna har utarbetats så att man har nytta av att känna till bakgrundsmaterialet för provet, men för att besvara frågorna kan det också krävas att annat material används. Under provet får du använda vilket material som helst i skriftlig eller elektronisk form. Du kan utöver bakgrundsmaterialet för provet utnyttja till exempel juridiska publikationer eller databaser, såsom Finlex.

Du ansvarar för att det material du använder är rättsligt relevant. I svaren behöver du inte ange källhänvisningar eller källförteckning.

När du skriver dina svar, beakta att varje svar bedöms som en helhet. Vid bedömningen fästs uppmärksamhet förutom vid kunskapen om rättsnormerna också vid kvaliteten av den rättsliga argumentationen.

Returnering av svaren

Returnera dina provsvar per e-post till adressen tuomarinkoulutuslautakunta.om@oikeus.fi senast vid utgången av provtiden. **Provtiden går ut 5.1.2022 kl. 17.00.** Returnera alla svar i en försändelse som bilaga till ditt e-postmeddelande. Svar som lämnats in för sent kan lämnas obedömda.

Om du avstår från att avlägga provet eller inte returnerar ett enda svar, meddela detta till ovan nämnda e-postadress före utgången av provtiden.

Provfrågorna börjar på följande sida.

Fråga 1

Vid tingsrätten har man på morgonen börjat handlägga en stämningsansökan som innehåller 22 åtalspunkter i en sammansättning med en domare. Åtalspunkterna omfattar i huvudsak ringa egendomsbrott, rattfyllerier och straffbart bruk av narkotika. Några åtalspunkter inbegriper också allvarligare brott, såsom grov stöld och grovt bedrägeri.

Efter lunchpausen övergår man i rättegången till de sista åtalspunkterna där det för svaranden yrkas straff för grov stöld (åtalspunkt 20), grovt betalningsmedelsbedrägeri eller alternativt betalningsmedelsbedrägeri (åtalspunkt 21) och grovt bedrägeri (åtalspunkt 22). Det grova betalningsmedelsbedrägeri som avses i åtalspunkt 21 är det svåraste och handläggningen av det tar ett par timmar. Om gärningen ska betraktas som ett betalningsmedelsbedrägeri eller som en grov gärningsform är också uppe för diskussion.

När alla åtalspunkter har behandlats beslutar man att hålla en halvtimmes paus i rättegången. Under tiden kan parterna också förbereda sina slutanförenden.

Under slutanförendet tar svarandens advokat upp problemet med tingsrättens sammansättning. Advokaten påpekar att förpliktelserna i direktivet om betalningsinstrument sattes i kraft i juli 2021 (Direktiv (EU) 2019/713 om bekämpning av bedrägeri och förfalskning som rör andra betalningsmedel än kontanter). Till följd av detta har maximistraffet för grovt betalningsmedelsbedrägeri stigit till fängelse i fem år. Straffskalan för grovt betalningsmedelsbedrägeri motsvarar således inte till exempel straffskalan för grov stöld eller grovt bedrägeri, där straffskalan är fängelse i fyra månader till fyra år.

Tingsrättens ordförande identifierar genast problemet. Enligt 2 kap. 6 § i rättegångsbalken är tingsrätten i brottmål domför även med ordföranden ensam, om det inte för något av de enskilda brott som avses i åtalet under de omständigheter som anges där föreskrivs strängare straff än fängelse i högst fyra år. Således verkar tingsrätten inte ha rätt att i sammansättning med en domare handlägga och avgöra åtal som gäller grovt betalningsmedelsbedrägeri.

Man bestämmer sig för att ta en liten paus i ärendet. Under pausen överväger tingsrätten hur man ska framskrida i ärendet.

Den tingsdomare som funderar på ärendet kommer till dig och frågar dig, vilket skulle vara rätt sätt att gå vidare i ärendet. Tingsdomaren förklarar att hen anser att det är fråga om grovt betalningsmedelsbedrägeri, men hen kan inte bedöma om hen kan avgöra ärendet i denna rättegång.

Berätta hur frågan om tingsrättens domförhet ska uppfattas rättsligt. Du ska dessutom ta en motiverad ställning till om huruvida tingsrätten kan handlägga och avgöra åtalspunkt 21 tillsammans med de andra åtalspunkterna.

Fråga 2

Den nordiska passfriheten trädde ursprungligen i kraft på 1950-talet. Således hade det finländska pensionärsparet som bott i Kilpisjärvi sedan 1950-talet under sin livstid vant sig vid att röra sig fritt även på Sveriges och Norges sida av gränsen. I praktiken hade de levt sitt liv utan att bry sig om statsgränserna mellan Finland, Sverige och Norge.

En onsdag i april 2020 beslutade pensionärsparet att besöka sin gamla eldplats på svenska sidan gränsen i Kiruna kommun. Rutten sträckte sig över Könkämäälven, som vid den Lapska armen är gränsälv mellan Finland och Sverige.

Under sin återresa till Finland stannades pensionärsparet av Gränsbevakningsväsendet när de korsade Könkämäälven på isen. Gränsbevakningsväsendets anställda meddelade att de utför gränskontroller vid de inre gränserna och övervakar att riksgränsen mellan Finland och Sverige inte korsas någon annanstans än vid godkända gränsövergångsställen. Situationen förvånade pensionärsparet, men frågan utreddes genom dialog.

Vid samtalet meddelade gränsbevakningsväsendets anställda att statsrådets allmänna sammanträde 17.3.2020 hade fattat beslut om begränsning av trafiken vid de yttre gränserna och återinförande av gränskontrollen vid de inre gränserna, vilket ledde till att gränskontrollen vid de inre gränserna hade återinförts för tiden 19.3–13.4.2020. Samtidigt hade man fattat beslut om att tillfälligt stänga vissa gränsövergångsställen och begränsa trafiken.

I praktiken var det fråga om att statsrådet för att förebygga spridningen av coronaviruset och avvärja det hot som viruset utgör för folkhälsan hade fattat beslut om att återinföra gränskontrollen i sin helhet vid gränserna mellan Finland och Sverige samt mellan Finland och Norge. Till följd av beslutet fick gränserna korsas endast vid vissa på förhand bestämda gränsövergångsställen.

I diskussionen med gränsbevakarna framgick det att även flera andra medlemsstater i Europeiska unionen hade stött sig på gränskontroll vid de inre gränserna, eftersom coronaepidemin hade utgjort ett hot mot medlemsstaternas inre säkerhet. Dessutom informerades pensionärsparet om att folkhälsan i enlighet med Europeiska kommissionens riktlinjer kunde uppfattas som ett sådant tillåtet skyddsobjekt med tanke på den inre säkerheten som man fick vidta även allvarliga åtgärder för att skydda.

Vidare informerades pensionärsparet om att kodexen om Schengengränserna (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399) i sig gjorde det möjligt att passera de inre gränserna utan gränskontroller. Enligt artikel 25 i förordningen får en medlemsstat å andra sidan, på grund av ett allvarligt hot mot den inre säkerheten, undantagsvis återinföra gränskontroll vid de inre gränserna i högst 30 dygn, varefter begränsningarnas godtagbarhet ska bedömas på nytt.

Pratet om kodexen om Schengengränserna verkade aningen tekniskt för pensionärsparet, men de meddelade att de förstår saken. Finlands, Sveriges och Norges gränser fick inte längre korsas så enkelt.

Torsdag morgon efter utflykten till Sverige grydde i vackert solsken. Pensionärsparet beslutade därför att göra en ny utflykt till Kiruna. De upplevde helt enkelt inte att de riskerade Finlands inre säkerhet när de gör en utflykt långt från andra människor.

Också denna gång fångades pensionärsparet upp av Gränsbevakningsväsendet. Myndigheternas inställning till utflykter hade också blivit mindre förstående. Pensionärsparet informerades om att korsande av gränsen i strid med bestämmelserna är ett riksgränsbrott. I ärendet lovade gränsbevakarna bland annat att man skulle beakta kortvarigheten av den olovliga rörligheten och den förbjudna gärningens art, vilka båda understödde att gärningen skulle betraktas som ett lindrigt riksgränsbrott enligt 17 kap. 7 a § i strafflagen. I stället för att bara diskutera med pensionärsparet ville gränsbevakarna ge båda pensionärerna bötesstraff.

Pensionärsparet gillade inte pratet om bötesstraff. Därför anmälde de bestämt att de inte hade begått något brott och att det därför vore obefogat att tala om bötesstraff. Slutresultatet blev att båda pensionärerna fick ett straffyrkande på 12 dagsböter.

Av pensionärsparet hade den ena parten nettoinkomster motsvarande ungefär den genomsnittliga pensionen, vilket innebar att böterna med hens inkomster uppgick till 228 euro, medan den andra parten nyligen hade sålt sitt företag, vilket ledde till att hens årliga kapitalinkomster uppgick till mer än en miljon euro netto. I praktiken innebar detta att de 12 dagsböternas belopp uppgick till nästan 20 000 euro.

Till slut gick ärendet vidare till domstol. Vid huvudförhandlingen påpekade pensionärsparet att grundlagen tillåter att man lämnar landet och återvänder till landet och att den fria rörligheten är tryggad inom Europeiska unionen. Dessutom hör Finland och Sverige till Schengenområdet. Pensionärsparet argumenterade dessutom för att man genom strafflagen inte kan begränsa de rättigheter som tryggas i grundlagen eller EU:s centrala frihetsrättigheter. De ansåg också att böterna på närmare 20 000 euro vore oskäligen.

Åklagaren hade en annan åsikt. Enligt hen ska Finlands strafflag iakttas i Finland, och bestämmelsen i strafflagen kan inte åsidosättas från fall till fall genom att man åberopar grundlagen och EU-rätten. Enligt åklagaren måste man i bedömningen också lägga vikt vid att statsrådet när det hade fattat coronabeslut vid sin presskonferens hade betonat att ingen borde resa utomlands eller annars lämna landet. Det hade också funnits rikligt med nyheter om detta. Det kunde därför inte ha varit oklart för någon att vårutflykterna till Sverige hade varit förbjudna när restriktionerna för rörligheten var i kraft.

Åklagaren medgav att bötesstraffet på nästan 20 000 euro blir högt, men påpekade att syftet med Finlands system med dagsböter uttryckligen är att straffet ska vara jämlikt för alla. Enligt åklagaren var uttryckligen 12 dagsböter ett rättvist straff för det lindriga riksgränsbrott som avses i gärningsbeskrivningen. I sina sista ord hänvisade åklagaren undantagsvis till

lagpositivism och konstaterade att lagpositivismen uttryckligen utesluter avgörandegrunder vid den straffrättsliga avgörandeprövningen. Om man i brottmål slutar följa strafflagen, kan ingen längre förutse vad som är förbjudet och vad som är tillåtet.

Berätta hur du uppfattar den rättsliga problematiken i fallet. Lös de rättsliga problem du identifierat och motivera ditt avgörande.

Fråga 3

Virtanen har som en relativt ung jurist nyligen börjat arbeta som advokat vid en finländsk advokatbyrå. Hen har fått ett uppdrag av sin finländska kund att ordna de inbördes förhållandena mellan några bolag som kunden äger så att de kan anses vara "skattemässigt effektiva". På detta sätt uttryckte kunden sitt önskemål. Utgående från detta uppdrag har Virtanen för sin kund planerat en bolagsstruktur där förmögenhetsströmmarna går mellan det finländska bolaget som kunden äger helt och hållet tillsammans med sin make och ett luxemburgskt bolag som helt ägs av detta finska bolag. Förmögenhetsströmmarna går också från bolagen till kunden och dennes familjemedlemmar. Virtanen ägnar sig omsorgsfullt och ansvarsfullt åt sitt uppdrag, eftersom hen vet att kunden aldrig skulle anlita någon annan rådgivare vid sidan av hen, eftersom Virtanen tidigare har skött kundens övriga ärenden på ett synnerligen resultatrikt sätt.

När Virtanen planerat arrangemanget och konstaterat med kunden att det är genomförbart, säger Virtanen till den äldre advokaten vid advokatbyrån att byrån borde rapportera det planerade bolagsarrangemanget till skattemyndigheterna. Den äldre advokaten förvånar sig över detta och undrar frustrerat över vilken skyldighet deras byrå har att informera skattemyndigheten om sådana saker, medan det garanterat ännu inte har uppkommit något som ska beskattas. Enligt den äldre advokaten undergräver en sådan informering kundens förtroende. Virtanen håller fast vid sin ståndpunkt och säger att det nog vore ändamålsenligt att rapportera om bolagsarrangemangets karaktär och om de identifieringsuppgifter som gäller kunden som uppdragsgivare. Virtanen betonar att det skulle vara till fördel för kunden att byrån också beskriver affärsstrategin för de bolag som deltar i arrangemanget, eftersom detta skulle hjälpa myndigheterna att uppfatta arrangemangets ekonomiska helhet. På så sätt kunde myndigheterna förstå att ärendet inte är förknippat med någon strävan efter skatteförmåner som föranleder ytterligare myndighetsåtgärder.

Byråns äldre advokat undrar varför Virtanen envist vill att byrån ska avvika från deras traditionella praxis. Virtanen förklarar att bakgrunden är ett krav som följer av EU-rätten. Den äldre advokaten irriteras över detta och menar att EU-rätten inte har någon betydelse i den här saken. Den äldre advokaten plågas av att få höra att jurister ständigt lägger fram olika fantasifulla historier om EU-rätten. Enligt hen finns det i dag inget annat än "direktiv, direktiv och direktiv" i de ungas huvuden. Enligt den äldre advokaten kan man inte bestämma praxis på deras byrå bara genom att granska EU-papper. Hen anser att den nationella rätten inte har försvunnit någonstans, och det borde man förstå när man tittar på något mer än bara direktiv. Virtanen blir irriterad och säger att det inte är fråga om någon kamp mellan rättssystemen, utan om vardagliga skyldigheter som en jurist borde kunna redovisa. Hen konstaterar beslutsamt att deras byrå måste följa lagen och rapportera till skattemyndigheterna på ett heltäckande sätt om det planerade bolagsarrangemanget.

Gör en rättslig bedömning av advokatbyråns rapporteringsskyldighet i det ovan beskrivna fallet. Motivera din bedömning.